

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., a JUDr. Zory Šmolkové, ve věci

žalobce: **Mgr. Bc. P. K., Ph.D., MBA**

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. MPSV-2023/55323-923 ze dne 6. 3. 2023, ve věci
nahlížení do správních spisů,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného č. j. MPSV-2023/55323-923 ze dne 6. 3. 2023 se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou ze dne 13. 3. 2023 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného č. j. MPSV-2023/55323-923 ze dne 6. 3. 2023. Uvedeným rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno usnesení Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ostravě č. j. UPCR-OT-2023/63053-20172402 ze dne 8. 2. 2023. Prvostupňovým rozhodnutím bylo rozhodnuto o odmítnutí nahlížení do spisů dávek, příspěvků či plnění vedených v letech 2017-2023 u Úřadu práce k osobě L. P., r. č. X. Důvodem odmítnutí byla skutečnost, že dle názoru správních orgánů žalobce neprokázal právní zájem nebo jiný vážný důvod ve smyslu ustanovení § 38 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř.“).
2. Žalobce v žalobě a jejích doplněních ze dne 28. 3. 2023, 24. 7. 2023 a 15. 11. 2023 uvedl, že vážný důvod k nahlížení do spisu prokázal. Uvedl, že paní P. podala proti žalobci žalobu na určení vlastnického práva k nemovitosti, kterou před delší dobou žalobci prodala. V daném sporu je jednou z otázek posouzení schopnosti paní P. činit procesní a další úkony, kdy tato tvrdí, že jich nebyla schopna. Žalobce chce zjistit ze spisů prvostupňového orgánu, jak vystupovala paní P. vůči tomuto správnímu orgánu. Dále uvedl, že předpokládá, že při podávání žádostí o dávky, příspěvky či jiná plnění mohla uvádět skutečnosti týkající se sporného nájemního vztahu. Dále žalobce uvedl, že dalším důvodem pro nahlížení do spisu je posouzení důvěryhodnosti paní P., kdy tato byla trestním příkazem Okresního soudu v Opavě č. j. 39 T 129/2022-1181 ze dne 21. 12. 2022 uznána vinnou ze spáchání 32 úvěrových podvodů. Žalobce poukázal na judikaturu, dovozující, že vedení soudního řízení či jeho příprava představuje právní zájem ve smyslu § 38 odst. 2 s. ř. Dle žalobce je nepatřičný postup, pokud je žadatel odkázán na to, aby navrhl soudu vyžádat si spisy postupem dle §§ 128 a 129 o. s. ř., neboť nahlížení do správního spisu je důvodné i při přípravě na ještě neprobíhající soudní jednání; žalobce kromě probíhajícího jednání zvažuje další právní kroky vůči paní P. (v úvahu přichází např. žaloba na ochranu osobnosti). Žalobce dále s odkazem na judikaturu správních soudů uvedl, že pokud měl správní orgán zato, že žalobce svůj právní zájem či jiný vážný důvod neprokázal, měl jej vyzvat k odstranění vad žádosti. Takovýto postup je na místě, uvede-li žadatel skutečnosti, které nasvědčují existenci vážného důvodu, avšak jsou neúplné či nedostatečné. Dle žalobce žalovaný nevysvětlil, v čem by mělo spočívat porušení práv osoby, které se správní spis týká, což je rovněž v rozporu s judikaturou správních soudů. Žalobce odkázal na několik rozhodnutí krajských správních soudů, týkajících se obdobných věcí žalobce (včetně rozsudku podepsaného soudu ve věci vedené pod sp. zn. 25 A 38/2022).
3. Žalovaný v podání ze dne 21. 4. 2023 soud informoval, že podnět žalobce k zahájení přezkumného řízení v projednávané věci byl dne 27. 4. 2023 rozkladovou komisí zamítnut.
4. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 18. 7. 2023 navrhl zamítnutí žaloby. Žalovaný zrekapituloval průběh správního řízení a obsah napadených rozhodnutí. Akcentoval, že žalobci bylo odmítnuto nahlížení do spisů paní P. proto, že správní orgán prvního stupně nevedl žádný spis, ve kterém by jmenovaná dokládala informace týkající se bydlení či jejích

životních nákladů. Pokud žalobce argumentoval trestním příkazem vůči paní P., pak z toho plyne, že pokud disponuje takovouto informací, nepotřebuje nahlížet do spisů a hledat informace ke zvážení právních kroků. K doplnění žádosti nebylo třeba žalobce vyzývat, neboť svou žádost dostatečně konkretizoval. V případě zpřístupnění spisů by byly žalobci zpřístupněny citlivé informace o paní P. a osobách společně s ní posuzovaných, jako je rodinný stav, zdravotní stav či příjmy.

5. Krajský soud v Ostravě je místně příslušný k projednání věci v souladu s ustanoveními § 5 odst. 1 zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce ČR, ve znění pozdějších předpisů, a § 7 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
6. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci rozhodl soud bez jednání v souladu s § 51 s. ř. s.
7. Ze správních spisů soud zjistil, že žalobce podal dne 29. 1. 2023 u prvostupňového orgánu žádost o nahlížení do spisů, týkajících se L. P., r. č. X, a to všech spisů vedených v letech 2017-2023, týkajících se dávek, příspěvků či plnění, o které jmenovaná žádala či které čerpala. K žádosti doložil usnesení Okresního soudu v Opavě č. j. 37 C 242/2021-11 ze dne 27. 9. 2021, z něhož vyplývalo, že je vedeno řízení L. P. proti žalobci o určení vlastnického práva k nemovitým věcem, a nájemní smlouvy ze dne 8. 9. 2020, uzavřenou mezi ním a paní P. V žádosti uvedl, že v probíhajícím civilním sporu paní P. zpochybňuje uzavřenou kupní smlouvu a dále mu tato dluží peníze na nájemném. Žalobce měl zato, že v požadovaných spisech mohou být údaje týkající se majetkových poměrů či nákladů na bydlení, které mohou souviset se soudně projednávanou věcí. Dále uvedl, že má zato, že jednání L. P. vůči Úřadu práce vylučuje její účelové tvrzení o údajném neporozumění elementárním právním jednáním. Jako další důvod pro nahlížení do spisu uvedl, že ho potřebuje pro posouzení důvěryhodnosti paní P., která již byla pravomocně odsouzena trestním příkazem Okresního soudu v Opavě č. j. 39 T 129/2022-1181 ze dne 21. 1. 2022 za spáchání 32 úvěrových podvodů. Usnesením č. j. UPCR-OT-2023/63053-20172402 ze dne 8. 2. 2023 Úřad práce odmítl žalobci umožnit nahlížení do spisů, o něž žádal, neboť ke jmenované neevidoval spis, ve kterém by byly informace týkající se bydlení či životních nákladů jmenované. Ne všechny nepojistné dávky, o nichž Úřad práce rozhoduje, totiž vyžadují doložení majetkových poměrů a nákladů na bydlení; paní P. v rozhodném období pobírala pouze dávky, jejichž nárokování není podmíněno doložením majetkových poměrů či životních nákladů. Pokud se týče posouzení důvěryhodnosti, pak úsudek o této skutečnosti lze získat z trestního řízení, a nikoli z výplaty sociálních dávek. Navíc z anonymizovaného trestního příkazu není ani zřejmé, že se vskutku týká paní P. Žalobce napadl uvedené usnesení odvoláním, které byla napadeným rozhodnutím žalovaného zamítnuto.
8. Podstatou sporu mezi stranami soudního řízení je splnění podmínek pro nahlížení do správních spisů dle § 38 odst. 2 s. ř. Dle uvedeného ustanovení jiným osobám, než účastníkům a jejich zástupcům, správní orgán umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.
9. Při posuzování žádosti jiné osoby o nahlédnutí do spisu ve smyslu citovaného ustanovení je třeba jako první krok posoudit existenci právního zájmu nebo jiného vážného důvodu.

Důkazní břemeno v tomto případě leží zcela na žadateli a je na něm, aby tyto důvody nejen tvrdil, ale i prokázal.

10. Pokud se týče žalobcových žalobních tvrzení, že zvažuje budoucí žaloby, jako např. na ochranu osobnosti, pak se jedná o skutečnosti zcela nové, které ve správním řízení neuváděl, a proto se jimi správní orgány nemohly zabývat. Žádost o nahlížení do spisu vždy vymezuje co do důvodů žadatel a správní orgány žádost posuzují jen v mezích těchto důvodů.
11. Pokud se týče probíhajícího civilního sporu a žalobcových tvrzení, že ze spisů by byly pro něj použitelné údaje týkající se majetkových poměrů či nákladů na bydlení paní P., pak soud zcela aprobejává způsob, jakým správní orgány vypořádaly tento důvod žalobcovy žádosti. Je sice pravdou, že správní orgány při posuzování žádosti nemohou hodnotit úspěšnost prosazení žadatelových nároků v soudním řízení (srov. žalobcem citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 Afs 29/2012-53 ze dne 28. 3. 2013), to ovšem neznamená, že by se správní orgány neměly zabývat souvislostí spisů, do nichž má být nahlíženo, a předmětem soudního sporu. Naopak, pro vyhovění žádosti musí existovat „*relevantní spojitost mezi správním řízením a zjištěními v něm učiněnými na straně jedné a probíhajícím soudním sporem na straně druhé*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 43/2015-67 ze dne 11. 8. 2015), resp. správní spis musí obsahovat „*informace, které mohou být pro podání civilní žaloby a formulování jejích důvodů významné*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 87/2013-73 ze dne 23. 1. 2014). Správní orgány v nyní projednávané věci přesvědčivě odůvodnily, že dávkové spisy paní P., jimiž disponují, nemohou z povahy věci obsahovat výše uvedené údaje, které žalobce chtěl využít pro svůj civilní spor. Paní P. totiž v rozhodné době pobírala pouze dávky, jejichž nárokování není podmíněno zjištěním majetkových poměrů či životních nákladů.
12. Správní orgány však pohříchu zcela přehlédly, že žalobce ve své žádosti uplatnil ještě další důvod. Ve své žádosti totiž uvedl: „*Případně už samotné jednání vůči Úřadu práce ČR vylučuje zcela účelové tvrzení L. P. o údajném neporozumění elementárním právním jednáním apod.*“ Tímto důvodem se však správní orgány nezabývaly, a zatížily tak svá rozhodnutí nepřezkoumatelností.
13. Pokud se týče důvodu posouzení otázky důvěryhodnosti paní P., pak žalobce přdestřel indicii svědčící o tom, že tato osoba je nedůvěryhodná. Nepopsal již však, jak má souviset jeho nahlížení do spisové dokumentace s touto indicíí, resp. s tímto důvodem. V tomto ohledu bylo třeba žalobce – v intencích rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 86/2013-78 ze dne 23. 1. 2014 – ze strany správního orgánu poučit, že je třeba doplnit, jaké konkrétní skutečnosti a v jakém řízení hodlá u jmenované znevěrohodnit a jaká je souvislost mezi těmito skutečnostmi a obsahem správních spisů.
14. Soud proto napadené rozhodnutí dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušil. Zároveň věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém žalovaný vypořádá dosud opomenutý důvod žalobcovy žádosti a poučí jej o nutnosti doplnění tvrzení o potřebě prokázání nedůvěryhodnosti paní P. Soud nepředjímá další postup žalovaného ve věci, nicméně upozorňuje na skutkově nikoli nepodobné žalobcovy případy řešené Krajským soudem v Brně pod sp. zn. 31 A 78/2021 a 31 A 152/2021.
15. Protože v řízení byl plně procesně úspěšný žalobce, vzniklo mu v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, k jejichž náhradě soud žalovaného zavázal. Náklady řízení žalobce představuje zaplacený soudní poplatek za podání žaloby ve výši 3 000 Kč.

16. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř. týkající se nabytí právní moci rozhodnutí, uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 25. ledna 2024

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu